

Mavi Sürgün

Aylık Edebiyat Kültür ve Sanat Dergisi

YIL:1 SAYI:1 OCAK 2026

ISSN:1306-5777
e-dergi

MUAH HINK TIUK!
(MAVİ) (SÜRGÜN) (ÇIKTI!)

İmtiyaz Sahibi: Hasan GÜRPINAR

Editör: Nurkal KUMSUZ

Genel Koordinatör: Ayhan KUŞÇULU

Yayın Kurulu Üyeleri: Ahmet Duran AKKUŞ, Murtaza EKİCİ, Duran TAMER, Ergün BİLGİ

Danışma Kurulu: Şuayip DURMUŞ, Ali PEKER, Öngün YILDIRIM,

Sanat Kurulu: Dursun BERKOK, Hüseyin GÜRPINAR, Ahmet AYDEMİR, Elif GÜRPINAR, Resul TUNÇ

Kapak Tasarımı : Hasan GÜRPINAR

Görsel İletişim Koordinatörü: Hüseyin GÜRPINAR

Web Adresi: www.mavisurgun.com

ISSN

1306-5777

Basım Tarihi: Ocak 2026

Aylık Dergi- Sayfa Sayısı:36

Yasal Sorumluluk Bildirgesi (Taslak)

Dergiye yazı gönderen yazarlar aşağıdaki hususları kabul ve taahhüt eder:

Gönderilen yazıların yazarın kendi özgün eseri olduğunu, üçüncü kişilerin telif haklarını ihlal etmediğini taahhüt eder. Alıntı yapılan kaynaklar açıkça belirtilir ve ilgili mevzuata uygun şekilde kullanılır. Yazının içeriğinden doğabilecek her türlü hukuki, cezai ve mali sorumluluk yazara aittir. Dergi, yazarın beyan ve görüşlerinden sorumlu tutulamaz. Yazar, gönderdiği yazının dergi tarafından basılı ve dijital ortamda yayımlanmasına izin verir. Dergi, yazıyı yayımlayıp yayımlamama konusunda takdir yetkisine sahiptir.

Yazılar; hakaret, ayrımcılık, nefret söylemi, şiddet çağrısı veya yasa dışı içerik barındıramaz. Bu tür içeriklerin sorumluluğu tamamen yazara aittir. Yazıdan doğabilecek her türlü hukuki ihtilaf, yazarın sorumluluğundadır. Dergi, bu ihtilaflardan dolayı hiçbir şekilde sorumlu tutulamaz.

dergimiz ücretsizdir

Editörden	5
Irak Türkmen Edebiyatında Şiir Tarihine Bir Bakış - Siham ZENGİ	6
Hayatın Güvenle Yaslanacağı Bir Yürek Portresi:Ergün BİLGİ - Nurkal KUMSUZ	8
2025 Yılında Edebiyat Dünyasının Kayıpları - Cüneyt YILMAZ	10
Mavi Sürgün - Ahmet Duran AKKUŞ	15
Bir Damla Sitem - İbrahim MANTIOĞLU	16
Başım Bunılıyor - Alaeddin İKİCAN	17
Küçük Şeyler - Şuayip DURMUŞ	18
Tüm Çiçekler Solmuş - Halit BELGELİ	19
Nurkal Kumsuz Hocama Hitaben - Duran TAMER	20
Fark Diye Bir Şehir - KARAOĞLAN	21
Şehitlerime - Murtaza EKİCİ	22
Şiir Nedir? - Ozan ERBABI	23
Nazlı Yağmur ve Balık - Ergün BİLGİ	24
Sarıkamış Şiirleri - Recai KÜLLÜ	27
Hayat - Ahmet Yavuz YETİM	28
Mayında Her İki Gözünü Kaybede Kazım Yücel'e - ÖngünYILDIRIM	29
Yılıkı:Dağların Çağrısı - Hasan GÜRPINAR	30
Bir Buket Sessizlik - Elif GÜRPINAR	31
Yansımalar - Dursun BERKOK	32
Nasreddin Hoca - Hasan GÜRPINAR	33
Eşşekçe - Hasan GÜRPINAR	35

Sevgili Okuyucular ve Sanat Dostları,

Kültür, edebiyat, sanat ve fikir hayatında yaratıcı kimliğin geliştirilerek korunmasında önemli bir yeri olan dergiler; Tanzimat'ın ikinci döneminde başlayarak, Cumhuriyet döneminde gelişmiş ve özgün çizgisini koruyarak bugüne kadar gelmiştir. Biz de bir zamanlar sayfalarında fikirlerin, duyguların ve hayallerin buluştuğu Mavi Sürgün adıyla kültür-sanat ve edebiyat dünyasına bir yankı bırakmıştık.

Mavi Sürgün dergisi, aylık kültür, sanat ve edebiyat dergisi olarak Mart 2006'da yayın hayatına başladı. İlk sayımızda Mavi Sürgün adını neden seçtiğimizi şöyle belirtmiştik:

"Gökyüzünün huzuru ile denizin zenginliğini ve bunu fark eden geniş ufuklu insanların umudunu 'mavi', sanat adamlarının varlıklarının kuvvetli yansıması olan eserlerine rağmen maddi ve manevi kayıplarla kendi hallerine bırakılmalarını da 'sürgün' ile özdeşleştirdik. Bunun için derginin adını MAVİ SÜRGÜN koyduk."

Dergimiz üç sayı yayımlandı. Mayıs 2006'da 3. sayısı ile kapandı.

2026 yılında aynı çizgide, aynı ruhla, ama yeni bir platformda, sizlerle buluşmanın mutluluğunu yaşıyoruz: Mavi Sürgün E-Dergi olarak geri döndü.

Mavi Sürgün'ün ilk sayısı ile sizlerle buluşmanın heyecanını yaşarken amacımız: Geçmişten ilham almak, günümüzü belgelemek, geleceğe edebiyat ve sanat ışığı taşımaktır.

Dergimiz aracılığıyla ne sunuyoruz?

Edebiyat: Şiir, hikâye, deneme, makale ve eleştiri sayfalarında güncel ve klasik izler.

Sanat: Resim, fotoğraf, performans ve görsel sanat analizleri.

Kültür: Fikir yazıları, söyleşiler, güncel kültürel tartışmalar.

Yenilik: Dijital ortamın sunduğu interaktif içerikler ve görsel malzemelerle zenginleştirilmiş sayfalar.

Bu amaç çerçevesinde hazırladığımız ilk sayımızda, edebiyatın, sanatın ve kültürün zamanın ötesinde bıraktığı izleri sizlerle paylaşıyoruz. Kelimelerin ve renklerin özgün soluklarıyla bir alanın, edebiyat ve sanatın mavi gökyüzünde yükselen bir sürgünün izlerini taşıyan sayfalarımızda geçmişin yankısı ve geleceğin umutları bir arada duruyor. Her satır, her mısra ve her renk ruhun derinliklerine açılan bir pencere olacak.

Mavi Sürgün, sadece bir dergi değil; düşüncenin, duygunun ve hayal gücünün buluşma noktasıdır. Her şiir, her yazı, her sanat eseri, sizi sıradanlığın ötesine, derinliğe ve anlamın yoğunluğuna davet ediyor.

Sevgili dostlar, gelin bu mavi sürgünde birlikte yol alalım.

Sanat adamlarıyla kendinden söz ettiren ve eserleriyle yarına kalan bir toplum olmak umuduyla Mavi Sürgün'e hoş geldiniz.

IRAK TÜRKMEN EDEBİYATINDA ŞİİR TARİHİNE BİR BAKIŞ

Prof. Dr. Siham ZENGİ

“En eski çağlardan beri Irak'ta yerleşik olan Türkmenlerin kendilerine özgü bir dil ve edebiyatları vardır. Bu dil ve edebiyatın temeli büyük ölçüde Oğuzlara bağlanır. Tarih boyunca, MS 674 civarında Irak'a yerleşen Oğuzlar, çoğunlukla Orta Asya ve Azerbaycan'dan Irak topraklarına göç etmişlerdir. Bu göçler, uzun yıllar süren ardışık dalgalar halinde gerçekleşmiştir.

Yanlarında getirdikleri edebiyat Türk edebiyatı çerçevesi içindeydi. Ancak Irak'a yerleştiklerinde kültürlerini, dillerini ve sözlü edebiyatlarını unutmadılar ve zamanla Irak kültürüyle kaynaşmıştı (Hürmüzlü, 2013: 17).

14. yüzyıl civarında Irak Türkmenlerinin dalgalar halinde göç etmeye başlamasıyla, büyük şairimiz İmadeddin Nesimi el-Bağdadi yazılı edebiyatımızda ortaya çıkmıştı. Nesimi, şiirlerini Azerbaycan Türkçesinden az farklı Irak Türkmen Türkçesiyle yazmıştır. Bu durum uzun bir zaman Nesimi'nin ölümünden sonra da devam etmişti.

Osmanlılar, 1534'te Bağdat ve güney Irak'ı fethederek bölgeyi egemenliği altına almıştır. Irak'a Türk göçü Osmanlı dönemi boyunca devam etmiştir. Bu dönemde Osmanlı yönetiminde Irak Türkmen dili iki kola ayrılmıştır. Azerbaycanca ortak dil olarak kalırken edebi dilimiz Osmanlı etkisi altında kalmıştı. Osmanlı döneminde Bağdat'ta yaşayan ve yaratıcılığını sürdüren büyük şairimiz Muhammet Fuzuli o dönemin klasik şairlerinden ve klasik Türk edebiyatının en önemli şairlerinden biridir. Eserlerinin çoğu, özellikle "Türkçe Divanı" ve "Leylâ vü Mecnûn" Mesnevisi, klasik şiirin en güzel örnekleri arasında kabul edilmiştir.

Nesimi ve Fuzuli'nin yanı sıra pek çok şairimiz de yaygın şöhrete kavuşmuştur. Bunların arasında, Gülşeni Şuara tezkiresiyle şöhret kazanan 16. yüzyıl Divan şairi ve lirik şair Ahdî-i Bağdadi de vardı.

Ahdî'nin babası Şemsi ve akrabalarından Rendi, şiirlerini bizim dilimizde yazmışlardır. Lirik ve duygusal şiirleriyle ünlü Fazlı, babası Fuzuli gibi şiirlerini üç dilde yazmıştır. Esiri mahlasıyla şiirlerini yazan, önde gelen Türkmen şairlerimizden Hazani, o dönemin en ünlü şairleri arasındaydı. Leyla ve Mecnun hakkında muhteşem bir destan yazan şair Zamîri de vardı. Bağdat ve çevresinde yetişen İlmi, Zaidi, Cevheri, Hakiki ve Hadimi gibi Irak Türkmen şairlerinden de bahsetmek gerekir.

Ruhi, 16. yüzyılda Bağdat'ta doğup Şam'da vefat etmiştir. "Terkib Bend" adlı eseriyle tanınan bir şair ve Divan şiirinin ustalarından biridir.

Kavsi, 16. yüzyılın sonlarında Bağdat'ta yaşamış, Fuzuli'nin etkisinde kalarak yazdığı şiirlerinin mısralarıyla ünlü bir Türkmen şair ve hattattır.

18. yüzyılda Kerkük'te doğup yaşayan Nevres-i Kadim, 19. yüzyılda Safi Abdullah, 20. yüzyılda Kabil, Mehri, Esat, Hıdır Lütfi, Hicri Dede, Reşit Akif, Mehmet Sadık, Celal Rıza Efendi gibi isimler Irak Türkmen edebiyatımızda şiir yazan büyük şairlerdir (Benderoğlu, 1989:11-12).

Fuzuli'den sonra gelen birçok Iraklı Türkmen şairimiz Divanî üslubundan etkilenmiş ve bu eğilim uzun yıllar devam etmiştir. 20. yüzyılda Divanî şairlerimiz eski yazı üslubundan uzaklaşarak modernliği benimsemişlerdir. Çoğu klasik Arap vezni kullanırken, bazıları klasik ve hece vezni birleştirmiştir. Esat Naib, Ali Marufoğlu, Osman Mazlum gibi şairler buna örnektir. Dahası, Esat Naib daha sonra Divanî şiiri terk ederek hece vezni benimsemiştir.

20. yüzyılda aşk şiirleri, sevgi şiirleri, ağıtlar ve tutku ifadelerini kapsayan klasik şiirin önemli bir bölümünü oluşturuyordu. Bazı şairler şiirlerinde toplumsal, politik, insani, medeni ve ulusal konuları ele alırken, diğerleri din, doğa ve alkol gibi temaları ele almıştı. Divan şiirinde hüner göstermek için üçüzlü Türkçe, Arapça ve Farsça bir dili edebiyatta yaygınlaştırmıştır.

Aruz vezninin ortaya çıkışından önce, hece vezni, 11. yüzyıla kadar Irak Türkmen şiirinde kullanılan vezninin bir parçasıydı. Azur vezninin yaygınlaştığı dönemde ise hece vezni halk şiirimizde, özellikle tekke şiirlerinde, horyatlarda ve bazı şairlerin eserlerinde ustalıkla kullanılmıştır.

Irak Türkmen Edebiyatında çağdaş hece şiirimizi iki kuşağın yaratıcılığıyla gösterebiliriz:

1. Reşit Ali Dakuklu, İzettin Abdi, Hasan Görem, Ali Marufoğlu gibi adları gösterebiliriz.

2. Salah Nevres, Abdullatif Benderoğlu, Seyfettin Bir Avcı, Mustafa Ziya, Rıza Çolakoğlu, Hüsam Hasret gibi adları örnek olarak sıralırız.

Çağdaş Irak Türkmen şiiri döneminde görkemli bir yer tutan serbest şiirdir. Irak Türkmen edebiyatında serbest şiirin ilk ürünü 1950 yılının başlarında görülmüştür. Bu tür şiir serbest olduğu halde heceyle yazan şairlerimiz de vardır (Benderoğlu, 1989:15).

Irak Türkmen edebiyatında yeni bir şiir anlayışı olan serbest şiir, başlangıçta çok sert itirazlarla karşı karşıya kalmış, uzun yıllar süren tartışmalara neden olmuştur. Yeni sayılan bu tür şiir, bir kaç süreçten geçmiştir. Osmanlı döneminde çıkarılan Havadis gazetesinde ilk örneği "Serbest Nazım" sınıflandırılması altında "Hayat" adlı şiir Aziz Sami tarafından yayımlanmıştır (Kazancı, 2025: 7).

Halk şiiri ise, bilindiği gibi edebiyatımızda yüz yıllar boyunca tüm güçlülüğüyle sürüp giden ve halk tarafından beğenilen bir tür şiirdir. Bunun ilk örnekleri sazlarla söylenen Türkülerdir. Bu türkülerde sevgi, doğa, güzellik, ilahi aşk, özlem, acı ve sevinç gibi konular işlenmiştir.

Türkülerle birlikte mani ve horyatlarımız halk şiirimizin bir kolu sayılır. 19. yüzyıldan başlayarak halk şiirimiz canlayarak ortaya çıkmış, 20. yüzyılın ortalarında gelişme noktasına ulaşarak görkemli şairler görülmüştür. Bu şairlerden Mustafa Gökkaya, Nasih Bazırgan, Reşit Ali Dakuklu ve Felek Oğlu'nun şiirleri göze çarpmıştır. Yanı sıra Hüseyin Ali Mubarek, Sabir Demirci, Ferman Hamit Tuzlu, Şemsettin Türkmenoğlu, Mehmet Mehdi Bayat gibi şairler de görülmüştür.

Çağdaş Irak Türkmen Edebiyatında halk şiirimiz yerel lehçeyle yazılır ve temaları anlatı şiirleri etrafında döner. Bazı şairler, halk arasında yaygın olan zararlı gelenek ve inançları eleştirmek ve şiirlerinde toplumsal ilerlemeyi teşvik etmek için atasözleri kullanır. Temaları arasında dil, din, vatan, insanlar, doğa, özlem, acı, aşk, neşe ve toplumsal ve politik konular yer alır.

Yazımı birkaç cümleyle bitiriyorum. Irak Türkmen şairlerimiz şiir alanındaki gelişme ve ilerlemeden geri kalmamış, aksine yaratıcılıklarını her türlü alanda sergilemeye çalışmışlardır. Bu alanda yeni şiirin yayılması gençlerimiz tarafından büyük bir coşkuyla karşılanmıştır. Zamanlarının temalarından kopuk kalmamış, varlıklarını, kimliklerini, dillerini ve kültürlerini şiir aracılığıyla korumuş, nesilden nesile aktarmışlardır. Hatta kendilerini şiir aracılığıyla ifade etmeyi seçmişlerdir. Dolayısıyla şiirin, Irak Türkmen edebiyatında en yaygın tür olduğu söylenebilir. Bütün şiir ölçüleriyle şiir yazmışlar, aruz, hece ve serbest nazım gibi bütün ölçüleri yan yana kullanıp birbiriyle bağlantılı hale getirmeye çalışmışlardır.

Bu dönemde şiir sanatına katkıda bulunanların isimlerini sıralayarak yazımı sonlandırıyorum. Serbest nazım alanında Nesrin Erbil, Prof. Dr. Çoban Hıdır Uluhan, Mustafa Ziyai, Prof. Dr. Mehmet Ömer Kazancı, Kemal Bayatlı, Salah Nevres, Ali Çolakoğlu, Diyar Erbil; Hece şiirinde Telaferli Havdioğlu; Aruz şiirinde İdris Kasap Behcet, Sabah Tuzlu; Halk şiirinde Rıza Çolakoğlu, Ali Yağmuroğlu, Hazım Şükür Dakuklu, Adnan Assafoğlu gibi isimler yer alır. Cumhur Kerküklü de Irak Türkmen edebiyatında özel bir yere sahip olan horyat yazarları arasında yer alır.

Kaynakça

BAYAT, Fazıl Mehdi (1984). Irak'ta Türkmen Edebiyatı Tarihi (1958-1968), Türkmen Kardeşlik Ocağı Yayınları, El-Ümme Basımevi, Bağdat.

BENDEROĞLU, Abdullatif (1989). Irak Türkmen Edebiyatı Tarihine Bir Bakış. 1. Cilt. Kültür ve Tanıtma Bakanlığı, Türkmen Kültür Müdürlüğü, Bağdat.

HÜRMÜZLÜ, Habib (2013). Irak Türkmen Türkçesi Sözlüğü. 2. Baskı. Türkmeneli İşbirliği ve Kültür Vakfı, Kerkük.

KAZANCI, Mehmet Ömer, (2023). "Çağdaş Irak Türkmen Şiir", Hece, Aylık Edebiyat Dergisi, Yıl: 27, Sayı: 324, Aralık, Türkiye, s.43-76.

....., (2025). "Irak Türkmen Edebiyatında Serbest Şiir", Türktöyü, Türk Dünyası Edebiyatı Dergisi, Sayı: 27, Ocak, Türkiye, s.6-9.

Hayatın Güvenle Yaslanacağı Bir Yürek Portresi: Ergün Bilgi

Nurkal KUMSUZ

Hayatının olgunluk döneminde. Orta boylu, normal kiloda fakat karizmasıyla bulunduğu ortama ağırlık koyan bir duruşu vardır. Omuzlarında görünmez bir sorumluluk varcasına hep dik durur. Omuzları geniş olmasa da bu dik duruşu ona olağan bir heybet kazandırır. Onu dış görünüşüyle ilk bakışta fark ettiren, bilinen ölçülerinin ötesinde bir dengeye sahip olmasıdır.

Zamanın elinden geçen kır saçları, keskin ve disiplinli çizgilerle suskunluğa taranmış gibidir; her tel yerini bilir. Sakal tıraşı her zaman yenidir, yüzü pürüzsüz ve nettir. Işığı kendinde tutan beyaz yüzünde hayatın izleri ince çizgiler hâlinde saklıdır. Çenesi ve elmacık kemikleri de o sessiz kararlılığa katılarak hayatla yapılmış anlaşmaların izlerini tamamlar. İnce acı çizgileri, ne bağırır ne saklanır; sadece oradadır. Gülümsediğinde kahve rengi gözleri daralır, bakışı derinleşir. Kaşları düz bir çizgi olur; yüzü, tek bir ifadede toplanır. Bakışını sözüne denk düşürerek gözleriyle konuşur, suskunluğunu bile muhatabına teslim eder. Konuşurken ses tonu, yıllanmış bir enstrüman gibi tok ve güven vericidir.

Temiz ve özenli giyinir; şıklığı abartıdan değil, sadelikten beslenir. Klasik ama modern dokunuşları olan bir tarzı var. Kıyafetleri üzerinde dünyayla arasına koyduğu şık bir kalkan gibi durur. Her hareketi bir amaç taşır. Adımlarındaki sağlamlık ve kendinden eminlik, değerli hiçbir şeyden vazgeçmemeye dair verilmiş bir karardan gelir. Bu bakımdan her adımı, "buradayım" demenin başka bir biçimidir.

Bir ortama girdiğinde, yüksek sesle konuşmasına gerek kalmadan varlığını hissettirir. Herkesin halini hatırlar; samimiyetle sorar; hatıralarını anlatır, şaka yapar; karşısındakini dikkatle dinler ve onu konuşturur. Dostlukları derinde kurar, zamanla aşınmayan ilişkileri hep yükselen bir çizgide ilerler.

Bu dışa dönük enerji, onun iç dünyasına giden kapıları açmaz; o, sadece başkalarının kendisini iyi hissetmesini sağlayan bir ev sahibi gibidir. Şartlar ne olursa olsun, yaratıcı yanına tutunarak var olma mücadelesi verir. Sorumluluktan gözünü kaçırmayan, hüznünü dramatikleştirmeyen, acısını öfkeye dönüştürmeyen, beklemeyi ve katlanmayı bilen, yükünü sessizce taşıyan, yaralı ama dağılmamış bir ruh hâli vardır. Bu ruh hâlinde hayattan, acıdan, bir bilinç parıldar. Hüznünü güler yüzünün ardına saklar, ölçülü sunduğu neşeli sohbetleriyle hayatın yükünü hafifletir.

Bir fırtınanın içinde dimdik durmanın sembolü olan Ergün Bilgi'nin hayat hikâyesi 1972 yılında Kayseri'nin Kaynar Mahallesi'nde başladı. Anadolu'nun saffetini ve bozkırın dinginliğini çocukluğunda soludu. İlkokulu doğduğu topraklarda, ortaokul ve liseyi Kayseri'nin taş kokan sokaklarında tamamladı. 1996'da Çukurova Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nden mezun olup, aynı yıl gönlündeki öğretme aşkıyla meslekî yolculuğuna başladı. Anadolu'nun dört bir yanında görev yaptı; her gittiği yerde insanın hikâyelerini, toprağın sesini, kültürün renklerini hafızasına mühürledi. Bugün hâlâ Kayseri'de, bir yandan eğitimci kimliğiyle genç dimağlara dokunmakta, diğer yandan da sanat yolculuğunu sürdürmektedir.

Ergün Bilgi; sanatı, kelimelerin sesiyle ve renklerin sessizliğiyle aynı anda konuşan, derinlikli bir sanat insanıdır. Şiirlerinde sessizlik ve yankı, resimlerinde ışık ve gölge vardır. Sanatı, gelenekli ve modern anlatımın, bireysel duyarlılıkla kültürel mirasın harmanlandığı bir kompozisyonudur. Onun sanatsal kimliğinin merkezinde, Çerkes kültürü ve kimliği önemli bir yer tutar. Çerkes kültürünün tarihi ve zorlu göç yolları, onun sanatında buruk bir hatıra ve kültürel miras olarak yer bulur.

Şiirleri, toplumun kültürel kodlarını kendi iç âleminin süzgecinden geçirerek hem yerli hem evrensel bir duygu atlası oluşturur. Mısralarında, kalıplaşmış biçimlerden uzak, taze ve özgün bir nefes vardır. Temiz bir dile yaslanan benzetmeler, özenli söyleyişler; eserlerine hem genişlik hem derinlik kazandırır.

Şiir dışında deneme, makale ve hikâye yazması; onun sadece duyarlı bir anlatıcı değil, aynı zamanda toplumsal meselelere ve fikri tartışmalara da dahil olan aktif bir aydın olduğunu gösterir.

Onun ruhu, kelimeler kadar renklerle de konuşur. Ruh dünyasında, kelimeler ile renkler yan yana oturur. Resimde, insanı bütün boyutlarıyla kavramaya çalışır; kederiyle, sevinciyle, yalnızlığıyla... Bu yönüyle de kültürünün zenginliğini ve suskunluğunu; resimleriyle görünür kılan, modern zamanların kültürel hafızasını taşıyan, düşünce ağırlığı olan bir sanatçıdır. Açtığı şahsi sergiler ve katıldığı karma sergilerle de ruhunun renklerini izleyiciye sunar.

Günün koşuşturması ve yoğunluğu evde de devam eder. Geceleri sessiz alanında renkleriyle ve mısralarıyla konuşur kendine. Şehrin soluk alışları odanın karanlığında ince bir ritim tuttuğunda, uykuyla uyanıklık arasında kalır. Ruhunda dolaşan kelimeler hep uyanık. İçinden geçenleri yazmaya, çizmeye zamanı yok. Her solukta bir mısra doğar, her sessizlikte bir mısra tamamlanır. Yazamaz içinden geçirdiği şiiri. Silinmesin diye hiçbir yere de dokunamaz. Ruhunda sadece şiir biçimlenmez. Şiirin yanı başında resim de sabırsızlıkla bekler. Hayalinde resimler çizer: renksiz ama derin, çizgisiz ama tamamlanmış. Gölgelerle boyar, sessizlikle doldurur boşlukları. O gecelerde sanat, elden değil yürekten geçer; bekleyişin içinden doğan, kimsenin görmediği ama onu ayakta tutan gizli tablolar gibi.

İçini taşıyan geceler boyu uykuyla umut arasında bekler; bu şiir, bu tablo sabahı görsün diye. Zihninde biçimlenen geceyi sabaha bağlayan ince çizgide kalır. Tasarısı gün yüzü görmese bile engin tecrübesiyle yük taşımaya alışmış yüreği günü selâmlar.

Hayatı ve sanatı ile kalmak için sonsuz bekleyişi başlar. Bekler çünkü bazı insanlar istese de gidemez. Sadece bekler. İşte Ergün Bilgi bu sırlı bekleyişin karşılığıdır. Bunun için de acıyı umutla yoğuran bir kişilik sahibi, bir fırça darbesi kadar sakın ve bir mısra kadar derin bir sanatçı olarak o bekleyişte sabırla hayatını biçimlendiren ve gelecek zamana ısmarlasa da üretmeyi seçen örnek bir model.

2025 YILINDA EDEBİYAT DÜNYASININ KAYIPLARI

Cüneyt YILMAZ

Edebî alanı, milliyeti, inancı, fikirleri ne olursa olsun her edebiyatçının kendi çizgisinde okuyucusu vardır. Bu bakımdan toplumun bütün değerlerini yansıtarak, insanlığı buluşturma yolunda umut yolcuları olan şair ve yazarların kısa süre içinde unutulmaları arasına karışıp gitmemesi için onları hatırlatmak ve hatırlamak gereklidir. Her yıl olduğu gibi 2025 yılında da edebiyat dünyasının farklı kimliklerle farklı izler bırakan pek çok değeri ebediyete intikal etmiştir. İşte 2025 yılında edebiyat dünyasının kayıpları:

1 Ocak:

İngiliz edebiyatının en önemli eleştiri ustalarından ve akademik roman türünün öncüsü kabul edilen David Lodge (1935-2025), 89 yaşında hayatını kaybetti. Doktora yaptığı Birmingham Üniversitesi'nde 1960'tan 1987'ye kadar İngiliz edebiyatı profesörü olarak ders verdi. Eleştiri kitapları yayımlarken romanlar yazdı. Akademik hayatı hicveden "Kampüs Üçlemesi" (1975 yılında Yerleri Değiştirmek, 1984 yılında Dünya Küçük, 1988 yılında İyi İş) ile tanındı. Hatıra, oyun, senaryo eserleri de bulunmaktadır. Yazar, kariyerinin sonlarına doğru yazarlığa ağırlık verdi ve pek çok edebiyat ödülüne layık görüldü.

3 Ocak:

Kanadalı gerilim ve korku romanı yazarı Andrew Pyper (1968-2025), 56 yaşında kansere yenik düştü. Çocukluğundan beri yazmaya tutkusu vardı. Edebiyat dünyasına yazdığı küçük hikayeler ile adım attı. Hukuk eğitimi almasına rağmen bir kurgu yazarı olarak kariyer yapmaya karar verdi. Aralarında uluslararası çok satanlar ve New York Times tarafından övülen romanlara imza attı. Türk okurları tarafından Şeytanbilimci (2016) romanı ile tanınmaktaydı.

8 Ocak:

Türk edebiyatının "incelikli kalemi" olarak tanınan Selim İleri (1949-2025). Eserlerinde İstanbul'u, yalnızlığı, geçmişe duyulan özlemi ve kişinin iç dünyasını ve çevresi ile ilişkisini sorgulayan konuları işledi. Roman, hikâye, şiir, deneme, tiyatro, hatıra, şiir, söyleşi türlerinde eser verdi. Senaryolar yazdı. Birçok gazete ve dergide inceleme, eleştiri yazılarıyla yer aldı. Uzun yıllar gazetelerde köşe yazarlığı yaptı, yazı dizileri hazırladı. Radyo ve televizyonlarda kültür-sanat programları sundu. Dizi ve filmlerde de rol aldı. Bazı romanları şunlardır: Destan Gönüller (1973), Her Gece Bodrum (1976), Ölüm İlişkileri (1979), Cehennem Kraliçesi (1980), Bir Akşam Alacası (1980), Yaşarken ve Ölürken (1981), Ölünceye Kadar Seninim (1983), Yalancı Şafak (1984), Saz, Caz, Düğün, Varyete (1984), Hayal ve İstirap (1986), Kafes (1987), Kırık Deniz Kabukları (1993), Yarın Yapayalnız (2004), Hepsi Alev (2007), Bu Yalan Tango (2010) ve "Geçmiş, Bir Daha Geri Gelmeyecek Zamanlar" serisi: Mavi Kanatlarınla Yalnız Benim Olsaydın (1991), Gramafon Hâlâ Çalıyor (1995), Cemil Şevket Bey, Aynalı Dolaba İki El Revolver (1997), Solmaz Hanım, Kimsesiz Okurlar İçin (2000), Daha Dün (2008).

Hintli sanat adamı Pritish Nandy (1951-2025). Şair, gazeteci, yazar, ressam, televizyon ve medya kişiliği; film yapımcısı, aktör ve politikacıydı. "Calcutta If You Must Exile Me" gibi şiirleri Hint edebiyatında önemli kabul edilir. İngilizce olarak yaklaşık 40 şiir kitabı yazmış ve Bengalce, Urduca ve Pencapçadan İngilizceye şiirler çevirmiştir. Padma Shri ödüllü edebiyatçı olarak da tanındı.

9 Ocak:

Kanadalı şair, oyun yazarı ve editör Henry Beissel (1929- 2025) 95 yaşında vefat etti. Toronto Üniversitesinde İngiliz edebiyatı ve daha sonra yaratıcı yazarlık alanlarında uzun bir öğretim kariyerine sahip oldu. 1960-1990 yılları arasında Münih Üniversitesinde Alberta Üniversitesinde ve Concordia Üniversitesinde ders verdi. Emekli akademisyen olarak çalışmalarına devam etti. Şiir, hikâye, oyun, deneme, antoloji türlerinde eser verdi. "İnuk ve Güneş" isimli eseri, 1973 yılında uluslararası alanda büyük başarı yakaladı. Şiirlerinde epik temaları işlemesiyle biliniyordu. Pek çok edebiyat ödülünün de sahibi olmuştur.

Yazar, şair, çevirmen ve yayıncı Dr. Yedic Batıray Özbek (1946-2025). Türkiye'de ve Avrupa'da Çerkes derneklerinin kuruluş ve tüzük çalışmalarında bulundu. Yazı ve faaliyetleri ile Çerkes kültürünün yaşaması için çaba gösterdi. Dil, kültür, edebiyat ve tarih alanlarında çalışmalarını yayımladı. Çerkes Tarihi Kronolojisi (1991), Çerkesya Bibliyografyası (1993), Avrupalı Gözüyle Çerkesler (1997) önemli eserleri arasındadır.

18 Ocak:

Araştırmacı yazar Süha Baytekin (1965-2025). Çerkes tarihi ve kültürü ile ilgili makale, deneme, hikâye ve roman kaleme aldı. Diasporada Çerkes Olmak (2017), Çerkes Sürgünnamesi (2019), Kutsal Ay'ın Kızları-I (2020) ve Kutsal Ay'ın Kızları-II (2021) isimlerinde eserleri bulunmaktadır.

22 Ocak:

Kuzey İrlandalı şair Michael Longley (1939-2025), 86 yaşında vefat etti. Kuzey İrlanda'nın modern şiirine yön veren önemli bir şairdir. Homeros'un İlyada ve Odysseia destanlarından yaptığı çeviriler, edebî yolculuğuna önemli bir unsur olmuştur. Şiirlerinde, ülkesinin gerçeklerini duyarlı bir bakış açısıyla değerlendirerek uyarılarda bulunmaktadır.

23 Ocak:

Hollandalı yazar, şair, arkeolog ve akademisyen Esther Jansma (1958-2025), bir bakımevinde kansere yenik düştü. Amsterdam Üniversitesinde felsefe okudu ve dendrokronoloji alanındaki araştırmasıyla doktora derecesi aldı. Uzun yıllar Hollanda Kültürel Miras Ajansı'nda arkeolog olarak çalıştı. 1993'te Dendrokronoloji Merkezi'ni kurdu ve Utrecht Üniversitesi Yer Bilimleri Fakültesinde dendrokronoloji profesörü olarak görev yaptı. İlk şiirini 12 yaşında yazdı ancak 1988 yılında yayımladığı Yatağımın Altındaki Sesler adlı eseriyle edebiyat dünyasına adım attı. Arkeolog kimliğiyle edebi kimliğini birleştiren eserleriyle tanındı. Şiir, düzyazı ve deneme türlerinde eser verdi. Şiirlerinde duygu derinliği ile ifade gücü zıt bakış açılarıyla yansır. 2015 yılında kendi eserlerinden derlediği Sonsuza Dek Bir Yerlerde adlı seçkisiyle edebiyat dünyasındaki yerini hatırlattı. Dendrokronoloji için uluslararası alanda çok başvurulan bir dijital arşiv geliştirdi. Kasım 2024'te, bilimsel çalışmaları ve şiirleri nedeniyle Hollanda Aslanı Nişanı Şövalyesi olarak atandı. VSB Şiir Ödülü, Jan Campert Ödülü ve Roland Holst Madalyası'nı aldı.

26 Ocak:

Fransız bilim kurgu yazarı Pierre Bordage (1955-2025). 1990'lardan itibaren Fransız bilim kurgu ve fantezi edebiyatının en popüler isimleri arasında yer almıştır. Zengin hayal gücü, epik uzay operaları, felsefi temalar ve insan tabiatına dair derin bakış açısı ile tanınır. Yazım tarzı, klasik macera öykülerini felsefi sorgulamalarla birleştiren akıcı ve destansı bir yapıya sahiptir. Eserleri pek çok dile çevrilmiş ve çeşitli edebiyat ödülleri kazanmıştır. Oldukça üretken bir yazar olarak 50'den fazla kitap kaleme almıştır. Başlıca eserleri şunlardır: Les Guerriers du Silence (1993), Terra Mater (1994), La Citadelle Hyponeros (1995), Les Portes d'Occident (1996), Les Aigles d'Orient (1997), Abzalon (1998), Les Fables de l'Humpur (1999), Les Derniers Hommes (2000), L'Evangile du Serpent (2001), Grippe P (2010) ve Metro Paris 2033 (2020).

4 Mart:

Brezilyalı şair, denemeci ve edebiyat akademisyeni Affonso Romano de Sant'Anna (1937-2025). 1973 ile 1976 yılları arasında PUC-Rio'da profesör olarak çalıştı ve Edebiyat Bölümü Direktörlüğü yaptı. Amerika Birleşik Devletleri, Almanya, Portekiz ve Fransa'daki üniversitelerde de ders verdi. Eğitim alanında, 1990'lı yıllarda Ulusal Kütüphane'nin başkanlığını yaptı ve Ulusal Okuma Teşvik Programı'ndan sorumlu oldu. Basında Jornal do Brasil, O Globo, Estado de Minas ve Correio Braziliense'de köşe yazarlığı yaptı. Aynı zamanda edebiyat eleştirmeniydi. Labirente Nasıl Yürünür (2012), Hassasiyet Zamanı (2007) ve Sevgi Dolu Aralık (1998) gibi önemli eserleri bulunmaktadır.

14 Mart:

Norveç edebiyatının efsanesi Dag Solstad (1941-2025), kalp krizinden hayatını kaybetti. Edebiyat hayatına ilk adımı Sarmalla (1965) adlı hikâye kitabıyla attı. Sinyaller (1967) kitabıyla tanındı. Yeşil! Paslı! (1969) ile zirveye çıktı. Roman 1987 (1987) ise şaheseri olarak kabul edilir. Roman, kısa hikâye ve oyun türlerinde eser verdi. İnsan ruhunun karmaşıklığını ve modern hayatın çelişkilerini, Varoluşçu bir bakışla yansıtarak Dünya edebiyatında derin izler bıraktı. Norveç Edebiyat Eleştirmenleri Ödülü, Kuzey Avrupa Edebiyat Mads Wiel Nygaards Endowment, İskandinav Kurulu Edebiyat Ödülü, Brage Ödülü sahibiydi.

13 Nisan:

Şair ve yazar Sait Bilgin (1940-2025). Keban Sevdalı bir şair olarak tanınıyordu. Keban gazetesindeki yazıları ile Dünden Bugüne Keban kitabı, onun Keban sevdasını yansıtır. Efkarım Dile Geldi (1981) isimli bir şiir kitabı da bulunmaktadır.

24 Nisan:

Amerikalı şair Caroline Knox (1938-2025), alzheimer hastalığının komplikasyonlarından dolayı vefat etti. Mesleki hayatını Connecticut Üniversitesinde İngilizce öğretmenliğine ve yazarlığa adanmıştı. Şiirleri seçkin edebiyat dergilerinde yer aldı. Çok okunan bir şairdi. The House Party (1984), To Newfoundland (1989), Sleepers Wake (1994), A Beaker: New and Selected Poems (2002) ve Hear Trains (2019) adlı eserleri büyük ilgi gördü.

1 Mayıs:

Şair ve yazar Fadıl Öztürk (1955-2025). İstanbul'da yayıncı olarak çalıştı. Şiirleri, bazı dergilerde yayımlandı. Gazetelerde siyasi yazılar kaleme aldı. Şiir ve deneme türünde eser verdi. Şiirlerinde kendi acıları ile toplumun meselelerini kaynaştırarak işledi. Eserleri şunlardır: Suyu Uyandırın Sesim Olsun (1989), Esmer Bir Acı (1995), Hep Kuzeydi Gözlerin (2000), Benden Adam Olmaz (2004), Ateşe Konuş Küle Ağla (2003), Saatli Muhafız Takvimi (2020), Ağacını Yakan Kibrit Çöpüdür İnsan (2022).

18 Mayıs:

Kıbrıs Türk edebiyatının tanınmış şair ve yazarı Neriman Cahit (1937-2025). İlk yazılarını ilkokulun 5. Sınıfındayken yazdı. Eserlerine toplum meselelerini, kadın haklarını ve Kıbrıs'ın sosyal yapısını yansıtmıştır. Toplumcu gerçekçi anlayışla yazdığı şiirler ve edebiyat alanındaki araştırmalarıyla tanınıyordu. Şiir, araştırma, makale, biyografi, röportaj alanlarında eser vermiştir. Ayrıca eğitimci ve kadın hakları savunucusuydu. Bazı eserleri şunlardır: Sıkıntıya Vurulan Düğüm (1978), KTÖS Mücadele Tarihi (1988), Ayseferi (1995), Ölümüne Bir Yolculuktan (1996), Yoluna Buyruk (1998), Anası (2000), İkinci Hamur (2006), Eski Lefkoşa Kahveleri ve Kahve Kültürü (2001), Kadın ve Güldamları (2002), Araplara Satılan Kızlarımız (2011), Çocuğum Ben (2012).

19 Mayıs:

Yazar, yayımcı ve siyasetçi Yusuf Ziya Bahadın (1927-2025). Dergilerde hikâyeleri, siyasi yazıları, denemeleri yayımlandı. Oyun, hikâye, roman, hatıra, gezi, deneme türlerinde eser verdi. Anadolu köylüsü, köy hayatı ve Almanya'daki Türkler başta olmak üzere sosyal konuları işledi. Başlıca eserleri: Hikâye: İtin Olayım Ağam (1964), Haçça Büyüdü Hatış Oldu (1978), Geçeneğin Karanlığında (1982), Titanik'te Dans (1986), Tavandaki Kırmızı (Seçmeler, 1999). Roman: Güllüceli Kâzım (1965), Güllüceyi Sel Aldı (1972), Gemileri Yakmak (1976), Açılın Kapılar (1985), Devede Kuşu Rosa (1991), Lidya Gözleri Yaprak Yeşili (1996).

28 Mayıs:

Kenya edebiyatının en güçlü sesi ve Nobel Edebiyat Ödülü'nün her yıl en güçlü adaylarından birisi olan Ngugi wa Thiong'o (1938-2025), 87 yaşında hayatını kaybetti. İngiliz Dili ve Karşılaştırmalı Edebiyat alanında profesörlük olarak görev yaptı. Mutiiri adlı gazetesinin kurucusu ve editörü olarak çalıştı. İngilizce ve G?k?y? dilinde eserler veren, sömürgecilik sonrası Kenya edebiyatının önemli bir ismidir. Çok yönlü bir entelektüel olarak roman, oyun, kısa hikâye, deneme ve eleştiri türlerinde eser verdi. Önemli eserleri arasında; Ağlama Çocuk (1964), Aradaki Nehir (1965), Bir Buğday Tanesi (1967), Eve Dönüş (1969), Kan Çiçekleri (1977), Siyasetteki Yazarlar (1981), Zihni Sömürgecilikten Arındırmak (1986), Merkezi Hareket Ettirmek (1994) ve Kalem Uçları, Silah Uçları ve Hayaller (1998) kitapları yer alır.

4 Temmuz:

Gazeteci ve yazar Nihat Genç (1956-2025). Gençlik yıllarında gazete ve dergilerde teknik eleman olarak çalıştı. Çete, Töre, Doğuş, Nizam-ı Âlem ve Hamle gibi dergilerin yayın kurullarında yer aldı. Televizyon kanallarında programlar yaptı. Çeşitli gazete ve dergilerde yazılar kaleme aldı. Edebiyat dünyasında da roman, hikâye, deneme ve oyunları ile öne çıktı. Romanlarında belirli dönemleri ve çevreleri ayrıntılarıyla işlerken, hikayelerinde yaşanan zamanları ve toplumdaki değişimleri gerçekçi bir gözle yansıttı. Diğer yazılarında ise sosyal ve siyasî meselelere eleştirel bir üslupla yaklaştı. Bazı eserleri şunlardır: Dün Korkusu (1989), Bu Çağın Soylusu (1991), Dar Alanda Tufan (1993),

Soğuk Sabun (1994), Köpekleşmenin Tarihi (1998), Modern Çağın Canileri (2000), Arkası Karanlık Ağaçlar (2001), İhtiyar Kemancı (2002), Amerikan Köpekleri (2004), Edebiyat Dersleri (2004), Nöbetçi Yazılar (2004), Hattı Müdaafa (2005), Karanlığa Okunan Ezanlar (2006), Aşk Coğrafyasında Konuşmalar (2007), Kavga Günleri (2007), Veryansın (2008), Sordum Kara Çiçeğe (2009), Opus 61 (2010), Yurttaşların Cinlerle Bitmeyen Savaşı (2011), İşgal Günleri (2011), Bizi Kandırası Umman Bulunmaz (2012), Direniş Günleri (2013), Tek Tabanca! (2014), Yurduma Alçakları Uğratma! (2016), Bu Toprağın Dalkavukları (2022).

5 Temmuz:

Brezilyalı şair, çevirmen ve edebiyat eleştirmeni Regis Bonvicino (1955-2025); Roma'da tatil yaparken bir düşme sonucu 70 yaşında hayatını kaybetti. Tutarlı ve huzursuz bir yenilikçi olarak tanımlanan bir yazar. Bazı dergilerde editörlük de yaptı. Şiir, antoloji, eleştiri, çeviri, sanat tür ve alanlarında eser verdi. Şiir kitapları: Kâğıt Hayvan (1975), Regis Oteli (1978), Kopyanın İki Katı (1983), Kötü Şirket (1987), 33 Şiir (1990), Diğer Şiirler (1993), Kelebek Kemikleri (1996), Tutulma Gökyüzü (1999), Evrenin Pişmanlığı (2003), Yetim Sayfası (2007), Kritik Durum (2013).

6 Temmuz:

Portekizli şair ve yazar Alamo Oliveira (1945-2025). Şiir, roman, hikâye, deneme ve oyun türlerinde yaklaşık 40 kitap yayınladı. Eserlerinde Azor diasporasının duygusal ve kültürel deneyimini yansıtarak göç ve kimlik konularını ele almıştır. Artık Çikolata Sevmiyorum romanı ile dünyaca tanınmıştır. Bazı kitaplarının yazım teknikleri, Amerika Birleşik Devletleri ve Brezilya'daki üniversitelerde akademik çalışmalara temel oluşturmıştır. Görsel sanatlar alanında da bazı denemeler yapmış, kişisel ve karma sergiler açmış ve yüzden fazla kitap kapağı tasarlamıştır. Şiirleri ve düzyazıları; İngilizce, Fransızca, İspanyolca, İtalyanca, Slovence, Hırvatça ve Japoncaya çevrilmiştir. Portekiz Cumhurbaşkanı tarafından Liyakat Nişanı Komutanı ve Azorlar Hükümeti tarafından Özerk Tanınma Nişanı ile onurlandırıldı.

9 Temmuz:

Amerikalı şair ve yazar Fanny Howe (1940-2025). Edebiyata düzyazıyla giriş yaptı. Şiir, roman, hatıra, oyun, deneme türlerinde çok sayıda eser verdi. Şiirlerinde metafizik derinlik, nesirlerinde ise şiirin ve düzyazının karışımı bir üslup hâkimdir. Önemli şiir kitapları arasında; Yumurtalar (1970), İlk Evlilik (1974), Son (1992), Tek Bir Paletten Şiir (1980), Beyaz Köle (1980), Sessiz Adam (1992), Seçilmiş Şiirler (2000), Serseri (2005), Gelin ve Görün (2011), Kış Güneşi: Bir Meslek Üzerine Notlar (2009), İğne Deliği: Gençliğin İçinden Geçmek (2016), Bu Zavallı Kitap (2026) yer alır. Ayrıca pek çok ödüle de layık görülmüştür.

15 Temmuz:

Yazar Pınar Kür (1943-2025). Romanları, hikayeleri, çevirileri ve akademik çalışmalarıyla Türk ve Dünya edebiyatında iz bıraktı. 1971 yılında "Dost" dergisinde yayımlanan hikayeleriyle edebiyat dünyasına girdi. Romanlarında, kadın hakları ile bireyin bağımsızlık mücadelesini savunurken sosyal tabulara da cesurca değindi. Yarın Yarın (1976), Küçük Oyuncu (1977), Asılacak Kadın (1979), Bitmeyen Aşk (1986), Bir Cinayet Romanı (1989), Sonuncu Sonbahar (1992) romanları büyük yankı uyandırmıştır.

6 Ağustos:

Amerikalı yazar, şair, oyun yazarı, öğretmen, feminist aktivist ve hayırsever Sallie Bingham (1937-2025). Sanata, kadın haklarına ve çevre korumaya olan bağlılığıyla öne çıktı. Dili ve bakış açısıyla fark yaratan bir yazar oldu. Eserlerinde kadınların iç dünyalarını, aile mirasının ağırlığını ve Güney geleneklerinin kısıtlamalarını ele aldı. Yazarlık çalışmalarının yanı sıra, Bingham Louisville, Kentucky'deki The Courier-Journal'da kitap editörü, Ulusal Kitap Eleştirmenleri Çevresi'nin yöneticisi ve New York'taki Women's Project & Productions tiyatro şirketinde çalıştı. Böyle Bir Bilgiden Sonra (1960), Dokunan El (1967), Şu Anki Durum (1972), Tutku ve Önyargı (1989), Küçük Zaferler (1992), Düz Adam (1996), Mucizenin Merkezi (2006), Tam Zamanında (2007), Karanlıkta Olursa (2010), Onarım: Yeni ve Seçilmiş Öyküler (2011), Mavi Kutu: Mektuplarda Üç Yaşam (2014), Küçük Kardeş: Bir Anı (2022), Babamın Kulağını Nasıl Kaybettiği: Ve Diğer Hikâyeler (2025) önemli eserlerindendir.

4 Eylül:

Amerikalı şair ve edebiyat eleştirmeni Frederick Turner (1943-2025), T hücreli lenfoma mücadelesinin ardından vefat etti. Teksas Üniversitesi Dallas Kampüsünde Kurucular Onursal Profesörüydü. Yazılarında ve çalışmalarında "farklı disiplinlerden ilkelerin bir araya getirilmesi" anlayışıyla hareket etti. Edebiyat, şiir, kültür, estetik, önemli kişiler ile ilgili 100'den fazla kitaba imza atmıştır. The Golden Goblet (2019) ve Latter Days (2023) önemli eserleri arasındadır.

6 Eylül:

Türkiye Ermeni basını ve edebiyatının önemli isimlerinden Rober Haddecıyan (1926-2025). Gazete ve dergilerde yazıları yayımlandı. 1967 yılından itibaren Marmara gazetesinin genel Yayın yönetmenliğini ve başyazarlığını yaptı. Roman, tiyatro, şiir, deneme, eleştiri ve edebiyat tarihi gibi tür ve alanlarda eser verdi. Yazar, pek çok ödüle de layık görülmüştür. Arasdağı (1983) ve Tavanın Öte Yanı (2000) romanları ile Kazanç (1976) oyunu önemli eserleri arasındadır.

28 Eylül:

Şair, yazar, hukukçu, bürokrat ve kültür adamı Yavuz Bülent Bâkiler (1936-2025). Avukatlık yaptı, siyasi faaliyetlere katıldı. TRT'de program yapımcılığı, Başbakanlık Müşavirliği, Kültür Bakanlığı Müsteşar Yardımcılığı, RTÜK üyeliği gibi görevlerde bulundu. Türkçeye olan hassasiyeti ile Anadolu insanının manevi dünyasını yansıtan yazı ve şiirleriyle tanındı. Gazetelerde köşe yazarlığı, dergilerde yazı işleri müdürlüğü yaptı. Çok yönlü bir üretkenlik alanı oluşturan şair; şiir, antoloji, gezi, biyografi, deneme, hatıra türlerinde eserler vermiştir. İnceleme ve sadeleştirme çalışmaları da bulunmaktadır. Şiir kitapları: Yalnızlık (1962), Duvak (1971), Seninle (1986), Harman (2001). Antoloji: Şiirimizde Ana (1967), Sivas'a Şiirler (1973). Monografi: Ölümünün 50. Yılında Mehmet Âkif Ersoy (1986), Âşık Veysel (1986), Elçibey (2009), Muhsin Başkan (2015), Serdengeçti Geldi Geçti (2019).

2 Ekim:

Yazar ve ressam Janset Berkok Shami (1927-2025). BBC'nin Türkçe yayınları bölümüne haftalık programlar hazırladı. Makale, hikâye ve piyes türünde eserleri var. Türkiye'de, İngiltere'de, Amerika'da ve Kanada'da çeşitli dergilerde hikâyeleri yayımlandı. Yağlı boya tabloları Amman, Londra, Beyrut ve Bağdat'ta sergilendi. Kendi yaptığı kuklalarıyla Washington Smithsonian Institute tiyatrosunda, Londra'da, Beyrut'ta ve Yeni Delhi'de temsiller verdi. Ankara Radyosu'nda piyesleri temsil edildi. Anahtarsız Kafesler (1998), Kör Yolculuklar (2010), Çerkes Kaması (2011), Rastgele Fırça Darbeleri (2021), Fahrelnissa ve Ben (2021), Göçmen Kuşun Şarkısı (2023) isimlerinde eserleri bulunmaktadır.

15 Ekim:

Şair Resul Karahan (1960-2025). Sivas'ın Şarkışla ilçesine bağlı Kızılcakışla kasabasında doğdu. İlk, orta, lise ve yüksek öğrenimini Kayseri'de tamamladı. Emekli memurdu. Güçlü söyleyişi ile az ve öz yazan şairin şiirleri pek çok gazete ve dergide yayımlandı, antolojilerde yer aldı. Şiir kitapları; Gönül Sürgünde (2023) ve Rüzgâr'dır (2024).

24 Ekim:

Norveçli yazar, şair ve romancı Ingar Knudtsen (1944-2025). Gençlere ve çocuklara yönelik bilimkurgu fantezi türünde gerçek hikâyelere dayanan birçok roman kaleme aldı. Başlıca eserleri arasında; Dimensjon S (1975), Tyrannosaurus Rex (1978), Tova (1979), Tryllekunst (1987) ve Amasoner (2001), Nekromantiker (2004) yer almaktadır.

10 Aralık:

Gazeteci, araştırmacı, şair ve yazar Abdullah Satoğlu (1934-2025). Bazı şiirlerinde İsmetî mahlasını, bazı yazılarında Bülent Müşker imzasını kullandı. Sanat çevrelerinde "Lâle Şairi" olarak da tanınır. 1956 yılından itibaren on beş yıl süre ile günlük siyasi Hakimiyet gazetesini ve aylık sanat edebiyat dergisi Filiz'i çıkardı. Yazı ve şiirleri pek çok gazete ve dergide yayımlandı. Eserlerinde Kayseri ve Kayserili önemli bir yer tutar. Pek çok ödülün sahibi de olan yazarın eserlerinden bazıları şunlardır: Şiir: Bir Demet Lâle (1956), Lâle Üstüne (1971), Lâle Bahçelerinde (1992), Gönümde Açan Lâleler (1999), Lâle Devri Masal Gibi (2009). Araştırma-inceleme: Âşık Hasan (1958), Kayseri-Erciyes ve Çevresi Üstüne Yazılmış Şiirler Antolojisi (Asım Yahyabeyoğlu ile birlikte, 1958), Başlangıçtan Bugüne Kadar-Sohbetleri Güldestesi (Fevzi Halıcı ve Hüseyin Yurdabak ile birlikte, 1996), Kayseri Ansiklopedisi (2002), Edebiyat Dünyamızdan Hoş Sedâlar (5 cilt, 2004)-2018), Kayseri Kayseri (2023).

26 Aralık:

İranlı yönetmen, yapımcı, senaryo ve oyun yazarı, araştırmacı, editör Behram Beyzayi (1938-2025). Çok genç yaşta sanat dünyasıyla tanıştı. Sanat hayatına henüz liseye giderken yazdığı iki tarihi oyun ile başladı. İran tiyatrosu ve destan edebiyatı üzerine araştırmalar yaptı. Fars efsanelerini ve ritüellerini modern tiyatro diliyle sahneye taşıyarak ilk ününü kazandı. Sinemaya olan tutkusu onu 1970'lerde kamera arkasına geçirdi ve çektiği filmlerle İran sinemasının altın çağının kapılarını aralayan isimlerden biri oldu. 2010 yılında İran'dan ayrılarak ABD'ye yerleşti ve burada İran kültürü üzerine dersler verdi. Son yıllarda Doğu Sanatı, İran tiyatrosu sinema hakkında yazılar yayımladı.

Rumen oyun ve nesir yazarı Radu F. Alexandru (1943-2025). Ulusal Tiyatro ve Sinematografi Üniversitesinde (UNATC) akademisyen olarak çalıştı. Televizyon ve radyo programları yapımcılığı yaptı ve sürekli gazetecilik faaliyetinde bulundu. Politikayla uğraştı ve senatörlük yaptı. Bazı eserleri şunlardır: Başkalarıyla Yüzleşmek (1971), Yoldaş Ana Stoica'nın Aşkları (1980), Günaydın (1981), Batakılık (1992), Hamlet Hakkında Hiçbir Şey Yok (1995), Tsunami (2008), Gertrude (2023).

MAVİ SÜRGÜN

Sürgünlerin en derini
Sanatçının her eserini
Canlandırır ol serini
Ufuklarda Mavi Sürgün

İster yaz ister çiz senin
Yaptığın manalı derin
Dünyaya ulaşır sesin
Katrelerden Mavi Sürgün

Bazen yas bazen de düğün
İçini döktüğün o gün
Bu benim diyerek öğün
Tercümanın Mavi Sürgün.

Şimdi eriyip çözülen
Gençliğe, maya yazılan
Hayale kaynak çizilen
Sayfa sayfa Mavi Sürgün.

Ahmet Duran Akkuş

BİR DAMLA SİTEM

Gönülden sevmekti suçum, günâhım.
Seneler boyunca bitmedi âhım.
Geceden de zindan oldu sabâhım.
Bütün ümitlerim yoruldu sanki!..

Tuhaf bir nağme var kırık telimde.
Sitem dolanıyor dertli dilimde.
Sol anahtarım da kaldı elimde,
Bütün kilitlerim kırıldı sanki!..

Ezelden kalbimi yıktı bir savaş.
Şimdi neye yarar gözyaşı, telaş?
Bırakmadın işte taş üstünde taş.
Bütün mâbetlerim sarıldı sanki!..

Sevda fâiliyim dönemem geri.
Sen de gurbet elde kal benim gibi.
Polis telsizine ilk günden beri,
Bütün biletlerim soruldu sanki!..

Bak getirdin işte beni oyuna.
Bir tebessüm bile etmedin bana.
Daha ne şiirler yazardım sana.
Bütün divitlerim darıldı sanki!..

İbrahim MANTIOĞLU

BAŞIM BUNALIYOR (ALİTERASYON)

Beni bin belaya boğsan bağırma basarım,
Başını böğre bıraksan benliğimi bulurum,
Bir başkası bıraksa bütünüyü boşluğa,
Ben bırakmam bedenini, bildiğimce bağlarım.

Belaya bulaştıkça, başkasına benzerim,
Bir buse bırakan bülbülleri bile, büberim
Bencil baykuşun böyle bedbaht bakışlarında,
Biçare bulunan benzini biçtikçe biçerim.

Bazen, bariz barışla barışık bulunmaksa,
Bayramlar bayramca bilinmekse belleğimizde,
Benim bekleyen beynim baygın bulunacaksa,
Bedava bedelini buldular benliğimizde.

Bezendi bezler bademli baklava biçimi,
Boyandı binalar bembeyaz bengi bir beğeni,
Beşgen beşikte beşizler birbirine benzer,
Beşeriyette bereket bol, bilhassa bilimi.

Bulutlarla beraber buharlaştı bedenim,
Buğdaysı bakışlarıyla büyülendi benliğim,
Boşu boşuna boşlukta buluyorum bazen,
Büsbütün bölünmeye başladım bekledi beynim.

Bülbüller bakışıyor baharda, bak biçare
Bıldırcınlar bekliyor bir bilge betimiyle
Batı balkanlarda bad-ı berin benzerinde,
Belirleniyor bengisu besmeleyle birlikte.

Bana böyle bakma, bak bilincim büzülüyor,
Bırakma beni biçare, benliğim burkuluyor,
Böyle bitmesin, boynum bükülmesin, bağırma
Bekleme baharı, boşlama, başım bunalıyor.

Alaeddin İKİCAN

KÜÇÜK ŞEYLER

Cepte kalmış kırıntılar,
Keyfimize, keyif katar.
Bazı küçük ayrıntılar,
Keyfimize ,keyif katar.

Sabah, kahvaltı düşlemek,
İki yumurta haşlamak,
Güne, kahveyle başlamak,
Keyfimize, keyif katar.

Yüksek yaylanın baharı,
Sıcak yazların seheri,
Demli bir çayın buharı,
Keyfimize, keyif katar.

Kavga edeni ayırmak,
Haklı olanı, kayırmak,
Aç bir canlıyı doyurmak,
Keyfimize, keyif katar.

Hazır sofraya oturmak,
Yemeğe, ekmek batırmak,
Onu, tatlıyla bitirmek,
Keyfimize, keyif katar.

Tatları, tek tek ayırmak,
Tava dibini sıyırmak,
Güzel bir haber duyurmak,
Keyfimize, keyif katar.

Duysunlar, ağalar beyler!
Mutlu eder, küçük şeyler.
Huzur saçan , uzak köyler,
Keyfimize, keyif katar.

Durmuş ,sanma peynir ekmek,
Hayatın kahrını çekmek.
Aşk ile, gözyaşı dökmek,
Keyfimize, keyif katar.

Şuayip DURMUŞ

TÜM ÇİÇEKLER SOLMUŞ

Bağrımda ki sancının acılarıyla yandım,
Sonbahar sabahına teessürle uyandım,
Önce besmele çekip sonra adını andım,
Anladım ki yokluğun benim kâbusum olmuş,
Göz yaşıyla sulanan tüm çiçeklerim solmuş.

Sana gelen cılgalar seher yeliyle tozar,
Bülbüller güller için durmaz eder ahuzâr,
İçerimde ki sayha insicâmımı bozar,
Dağılır dökülürüm kimse sormaz ne olmuş,
Gözyaşıyla sulanan tüm çiçeklerim solmuş.

Yolun benden geçerse uğrama ,unut gitsin,
Acıklı hikayemiz gülnârem burda bitsin,
Bundan sonraki yıllar ömrümüzü tüketsin,
Seni tanıyan bense zaten belayı bulmuş,
Gözyaşıyla sulanan tüm çiçeklerim solmuş.

Hani geçen seneler çılgın gibi severdin,
Bizi birbirimizden ölüm ayırır derdin,
Kim aklına hükmetti kimlere gönül verdin,
Anlaşılan vefasız benim miâdım dolmuş,
Sevdana tutunalı tüm çiçeklerim solmuş.

Döküldü yapraklarım kırıldı kuru dalım,
Birbirine karıştı mavim, yeşilim, alım,
Sana son bir şans daha iyi düşün edalım,
Akan hüznün ırmağı senden ayrılan kolmuş,
Sevdana sarıلالı tüm çiçeklerim solmuş.

Tek hayalim seninle yuvamızı kurmaktı,
Allah 'a verdiğimiz sözümüzde durmaktı,
Küçük evimizde mutluca oturmaktı,
Demek ki bu ayrılık ölüme giden yolmuş,
İhtimamla baktığım tüm çiçeklerim solmuş.

Belgeli'yim kaderde böyle ayrılık varmış,
Birlikte olduğumuz günlerimizse kârılmış,
Her şeyin bitişi var aşk buraya kadarmış
Bana dar gelen dünya velhasıl sana bolmuş,
Yollarına ektiğim tüm çiçeklerim solmuş.

Halit Belgeli / Ben bir hiç'im

NURKAL KUMSUZ HOCAMA HİTABEN

İnan tarif etmek zordur hocayı,
Gönül bahçesinin gülü Nurkal Bey.
Hak hukuk üstüne kurmuş bacayı,
İlimin, irfanın gölü Nurkal Bey.

Yunus Emrelerden almış ışığı,
Ol Mevlânâ kapısının eşiği,
Eşit düzen, adaletin âşığı,
Yolun açık olsun, yürü Nurkal Bey.

İlim gemisiyle ummana dalmış,
Hacıbektaş ile mahsende kalmış,
Ahmet Mithat Efendi'den el almış,
Gönüllerde seher yeli Nurkal Bey.

Aşağıbeyçayır köyünde doğmuş,
Onun sülalesi Kabardey boymuş,
Çerkes kültürünü diliyle oğmuş,
O Pınarbaşı'nın seli Nurkal Bey.

Sabriyla nefesine vermiş tımarı,
Abıkevser akar onun pınarı,
Koca Kayseri'nin ulu çınarı,
Vatanına âşık biri Nurkal Bey.

O Çoban Yıldızı, ışığı sönmez,
Özü sözü doğru, yalanı bilmez,
Sonu ölüm olsa kavlinden dönmez,
Verdiği sözünün eri Nurkal Bey.

İnsan sevgisini özünde besler,
Derin muhabbeti sözüyle süsler,
Ne makam ne rütbe ne de şan ister,
Emeğinin alın teri Nurkal Bey.

Dünya ziynetini koymuş kafese,
Bel bağlamaz ne sarığa ne fese,
Nefsiyle cenk eder nefes nefese,
Özgür düşüncenin piri Nurkal Bey.

Duran baba, Nurkal diliyle selâm,
Hakk'ın terazisi tuttuğu kalem,
Efsaneler ölmez velhasıl kelâm
Kıyamete kadar diri Nurkal Bey.

Duran Baba (Duran Tamer)

FARK DİYE BİR ŞEHİR

"Fark" diye bir şehir,
Sisi perde, atisi çetin,
Kalk, bak diye bir dua,
Etmeden olmuyor.

"Hakk" diye bir çığlık
Dibi derin, gölgesi serin
Tut, sarıl diye bir kopuş,
Atmadan olmuyor.

"Fikr" diye bir medet,
İlmi sabit, dilimi helal,
Yolu uzun, gülü dikenli
Gitmeden olmuyor.

"Zikr" diye bir niyet,
Sihri gerçek, piri fani,
Tesbihi hayat, imamı sen
Çekmeden olmuyor.

"Ruh" diye bir soyut,
Düşmanı azılı, dostu tek
Hapisi beden, mirası deden,
Bulmadan olmuyor.

KARAOĞLAN

ŞEHİTLERİME

Vatan için gitti kollar bacaklar,
Sayenizde tüter bunca ocaklar,
Bir ana çocuğu nasıl kucaklar,
Size sevgim bundan kalası değil,
Sevmeyenler iflah olası değil.

Her karış toprakta bir avuç kan var,
Yeşeren her dalda şehit bir can var,
Tarihe bir göz at şeref var, şan var,
Şehitler canımdır, gaziler paşam,
Sizi yok sayarsak yok olur yaşam.

Vatan denilince her şey silinir,
Çünkü bizde vatan namus bilinir,
Siz var iken toprak nasıl bölünür?!
Bize bu uğurda ölmek yakışır,
Melekler hep gıpta ile bakışır.

Şerefın anlamı vatansa eğer,
Ne esaret ister ne başın eğer,
Bayrak için ölmek her şeye değer,
Şehitler övüncüm, gazi gururum,
Sayenizde başım hep dik dururum.

Ne yarın düşündü ne düne baktı,
Ne soğuk dondurdu ne sıcak yaktı,
Bu toprağa oluk oluk kan aktı,
Dilerim bu kanlar boşa gitmesin,
Ahret mekân sizi hiç incitmesin.

Aklında ne makam ne de rütbe var,
Vatanı düşmana ediyorken dar,
Bu uğurda yaşadığı bir gün kâr,
Zaman sizi bize hiç unutturmasın,
Bayraksız vatanı hiç tattırmasın.

MURTAZA EKİCİ

ŞİİR NEDİR?

Şiir bir sihirdir, büyüdür bence,
Varlıktaki sırrı görmektir şiir.
Şiir; uyumamak uykun gelince,
Her müşküle kafa yormaktır şiir.

Şiir, şairine verdirir emek,
Şiir, şairine yedirmez yemek.
Şiir, şairinin şerefi demek,
Sözüne bastığın parmaştır şiir.

Şiir, canlıç iken sokar kabire,
Şiir, aman vermez yanlış tâbire.
Şiir bir yönüyle benzer cebire,
Hecelerle denklem kurmaştır şiir.

Şiir, Leyla sanmak cümle güzeli,
Şiir, Mecnun gibi olmaktır deli.
Şiir, Kerem ile kora düşeli,
Ferhat olup, dağı yarmaktır şiir.

Şiir, sevgiliye mektup puludur,
Şiir, Edirne'den Kars'ın yoludur.
Şiir baştan başa Anadolu'dur,
Onda güzelliği dermeştir şiir.

Şiir, taa Yemen'e ağtağlamak,
Şiir, Veysel ile türkü söylemek.
Şiir, Fatih'leri Avnî eylemek,
Çağdan çağa mühür vurmaktır şiir.

Şiir, Yavuz ile bükmek bileği,
Şiir, Fuzûlî'yle çekmek çileyi.
Şiir, Akif ile bozmak hileyi,
Yayı hedefine germektir şiir.

Şiir, çölde bulmak bir damlacık su,
Şiir, Nedim ile lâle kokusu.
Şiir, unutmamak Koca Yunus'u,
Tapduk Dergâhı'na girmektir şiir.

Şiir, hicret etmek kutsal menzile,
Şiir Medine'de kavuşmak Gül'e.
Şiir Bilal olmak Ebu Cehil'e,
Uhut'ta vuslata ermektir şiir.

Şiir, haksızlığı görüp susmamak,
Şiir, tehditlere kulak asmamak,
Şiir, ölsen bile sesi kısmamak,
İhanete karşı durmaştır şiir.

Şiir, misyonunu etmeştir edâ,
Şiir, bırakmaştır ardında sedâ.
Şiir, ERBABI'yle eylerken vedâ,
Başı dimdik Hak'ka varmaştır şiir.

Ozan Erbabı

NAZLI YAĞMUR ve BALIK

Ergün BİLGİ

Gökyüzü tüm kararsızlığıyla tecelli ediyor bugün. Kah hiç mavilik görünmüyor, nereye baksan kurşuni, kah bulutlar kaplıyor gökyüzünün yarısını, kah çizgi çizgi bulut kümelerinin arasından güneş, zaman zaman tebessüm edip kayboluyor. Uzaklardan bir yerlerden gök, gürültüyle gelen yağmuru haber veriyor. Hafif bir rüzgar, peşinden tekrar bulutlar alelacele toplanıyor semada. Artık tepemizde de şimşek çakıyor, gök gürliyor. Koca koca damlalar düşüyor yere, zevkle izliyorum o anı, birden coşuyor yağmur, bardaktan boşanırcasına yağıyor, şırlı şırlı akıyor su saçaklardan, ses geliyor sac döşeli damlardan, yağmurun arkasında kayboluyor uzaklardaki evler. Kiremitler pırıl pırıl yıkıyor. Rahmet en cömert yanını sergiliyor, damlalar coşkuyla toprağın bağrında dans ediyor. Çok sürmüyor yağmurla toprağın aşkı, hasret giderme anı. Sadece çukurluklarda su birikintileri bırakarak, bulutlarını toplayıp gidiyor nazlı yağmur.

Sanki tüm köylere, tüm topraklara adaletle döküyor rahmetini, dolaşıyor tepemizde. Yer değiştiriyor sürekli. Tekrar bir ara batıda boğazdan önüne yeli katmış gelirken bize hakkımızı verip kayboluyor. İçeri giriyorum. Biraz televizyon izleyeyim diyorum. Şu mübarek ayın pek muhterem hocaları da birbirinden mühim dini mevzuları anlatıyorlar.”Dövme orucu bozar mı, ne gibi sakıncaları var, dini nikahın olmaması orucu nasıl etkiler, dil altı hapi orucu bozar mı, benim eşim bülüş çağındayken deve kesmeyi adak adanmış fakat bugün deve kesebilecek durumda değil ne tavsiye edersiniz hocam, tokalaşmak zorunda kaldığımda orucuma zarar gelir mi, üç gün öncesinden kalmış çorbayı içmek elbette sevaptır, ben öyle yapıyorum sen de öyle yap, sevaptır ey Müslüman, mükellef sofralara gerek yok, aza kanaat etmeyi öğren...” Gibi birbirini takip eden pek ehemmiyetli mevzulara verilen cevapları kavrayabilecek bir hafızaya sahip olmadığımı ve bunların çok derin ve ufuk gerektiren mevzular olduğunu düşünerek kapatıyorum televizyonu. Doğayla baş başa olmak geliyor içimden, Camdan bakıyorum günlük güneşlik, kuşlar cıvıltıyor dallarda. Buhar yükseliyor duvarların sırtlarından... Anneme soruyorum. “Nereye gitti bu yağmur?” O da Beserek taraflarına doğru gitti diyor. Diyorum ya adaletle dağıtıyor rahmetini bugün gökyüzü.

Yağmur sonrası ya da yağmur yağarken balıklarda bir bereket olduğunu tecrübe etmiştim. Evde giymediğim eski elbiseleri lahana gibi kat kat giyip biniyorum arabaya. Nemli bir hava var. Hilmiye yoluna çıkıyorum. Ağır ağır etrafı izleyerek gidiyorum. Her yıl bu vakitler hayli çoğalan ırmağımız bu yıl çok sığ görünüyor. Belli ki kar suyu ve yağmur yetersiz kalmış bu sene. Aşağı mahalleden geçerken çocukluğumdan bu yana bir tarlanın ortasında dikili duran, sapasağlam kahverengi taşlarla yapılmış kapısız penceresiz yapı dikkatimi çekiyor. Çok eski zamanlara götürüyor beni bu yapı. Gece yarılarında kadar yoncaya su döken su motorlarının evimize kadar yayılan seslerini hatırlatıyor... Sağ tarafta eski su deposunun onlarca beton ayaklık üstündeki koca su borusu, siyah ve uzun bir tırtıl gibi tırmanıyor tepeye... Bu yol şimdi asfalt. Kenarında insan boyu kangal bitkileri yetiştirdi bu yolun. Zamantı Irmağı'nın üstünden geçip Hilmiye'ye doğru tırmanırken daha da incelererek kayboluyor gözlerden. Şimdi uzun bir gölet haline gelmiş eski ırmağın suyu da hayli çekilmiş. Yine de koyu kahverengi görünen yerlerde bir derinlik hissi uyanıyor. Üzerinde yine tepsi gibi nilüfer yaprakları yüzüyor... Kimseler yok. Müthiş görünüyor ortalık. Irmağın kenarındaki sazlıklar da henüz yeşillenmemiş, sapsarı ve incecik. Olta atmaya engel yok yani. Akfatma yamaçlarına iliyor gözlerim. Üstü sanki tepeden bıçakla silme kesilmiş gibi dümdüz, beyaz yamaçları arasındaki ufak dereler yeşillenmeye başlamış, yamacındaki tarlaların bazıları göceklenmiş bazıları sürülmüş, sanki cetvelle çizilmiş gibi ince- uzun, kare dikdörtgen. Yamaca atılmış yama gibi yeşil ve siyah görünüyor tarlalar. Sol tarafta Tahtaköprü'ye doğru uzayan, uzadıkça incelen gümüş bir tabaka gibi Zamantı Irmağı. Ayna gibi parlıyor. Irmağın sol tarafı çukurlara bayırlara, geniş düzlüklere serilmiş yemyeşil bir halıyı andıran çimenlik. Sağ tarafta boğaza doğru kıvrılarak uzayıp kaybolan gümüş ırmak.

Demir korkulukların bulunduğu ince, uzun köprü'nün üzerinde açıyorum oltamı. Irmak kenarında kara çadırlar gibi sıralanmış yığma toprakların üstünden kısmet diye sallıyorum ırmağın ortasına. Çekerken dönen kelebek bir para gibi parlıyor suda. Kenardaki yığma toprak çamura dönüşmüş. Yüz elli- iki yüz metre gidiyorum olta atarak, yürüyemez oluyorum. Ayakkabılarım palete dönüşüyor, müthiş bir ağırlık hissediyorum ayaklarımda. Zor duruyor ayaklarım ayakkabıda. Oltayı bir taraftan çekerken bir taraftan ayaklarımı hafifletmeye çalışıyorum. O sıra oltam ağırlaşıyor birden, bir sağa bir sola kayıyor,

derinlere doğru çekiliyor... derken suyun içinde yalpalayan balığa ilişiyor gözlerim. Düşer korkusu hakim oluyor bir an. Çekiyorum, düşmedi hala. Çok iyi derken bir ara olta birden hafifliyor. Eyvah diyeceğim sıra, yan yan ırpınışını görüyorum. Daha hızlı çekmeye başlıyorum ve yine ağırlaşıyor oltam. Kenarı hayli yüksek ırmağın. şimdi düşmeden yukarı çekersem tamam ve nihayet tuttum balığı. Bir heves geldi ki sormayın. Elimden yağ gibi kayıyor, yanları benek benek, sırtı yemyeşil bir turna bu, avuçlarımla zor kavriyorum. Solungaçlarını açıp açıp kapıyor. iki elimle ortasını kavrayıp tutuyorum, başı ve kuyruğu aşağı sarkıyor.

Başka da tutamadım burada. Bir de yukarı tarafta avlanmak geldi içimden. Yeni yoldan Tahtaköprü'yü geçip hayli gittikten sonra soldan toprak bir yola girip olta atabileceğim bir yer arıyorum. Orada benden başkaları da varmış. Bir araç duruyor. Toprak yığınlarının arasında da hafif duman tütüyor. Kızılderili ateşi gibi. Yarısı küllenmiş içinde hala yanan odun parçaları. Külün içinde de simsiyah bir çaydanlık. Çaydanlıktan buhar tütüyor. Poşetler, tavuk kemikleri saçılmış ateşin etrafına. Kuru soğan kabukları, incecik kurumuş domates kabukları, zar gibi salatalık kabukları, sivri biber çekirdekleri, pet şişeler... ama kimsecikler görünmüyor yakınlarda. Neden sonra yığınların arasında, ırmağın kenarından orta yaşlı bir adam çıkiverdi. Yavaş yavaş yaklaştı. Bir avcunun içinde halkaladığı misinayı tutuyor, diğer elinde de misinaya bağlı oltası. Sarı çizmeler giymiş, paçaları çizmenin içinde. Üzerinde de uzun yağmurluğu, gözlüğünün üstünden dikkatle bana bakarak ve gülümseyerek geliyor. Damak dişlerini de yeni yaptırmış belli. Yaklaştı, onun da ayakları çamur, suyun içinde sırıl sıklam.

selam verdim.

“Ve alekümes Selaaam” dedi

“Nasıl balık tutabildiniz mi “ dedim

-Bir iki dene

-Onlar da güççücük

-Yalnız mısın?

-Yok damatnan bizim oğlan var, onlar oltaları alıp yukarı çıktılar, niryе gittiler inan ben de goremiyom.

Bunlar : "Baba balığa gidiyok seni de gotürelim biraz hava al." dediler ben de takıldım peşlerine. Takılmaz olaydım, yağmurda yaşıta perişan oldum.

Tanıştık konuştuk bir müddet.

Ateşin başına geçti

“Niyetli misin?” dedi

“Allah kabul ederse “ dedim

“Ben” dedi

“Şeker hastasıyım da dutamıyorum, Allah affetsin”

“Ben de biri gormeden yime, işini halletseydik derken sen geldin kusura bakma” dedi

Biri görse veya görmese ne olur o Allah'la sizin aranızda üstelik mazeretin var, dedim.

Ateşi tekrar canlandırmak için eğildiği yerde

“Allah affeder de insanların dilinden kurtulaman” diyor.

Zaten yabancısın burada kimse bilmez seni, dedim

“Öyle dimeeee!” dedi. Bana dikkatle bakarak:

“İl de olsa, haneden biri de olsa çekiniyor insan...”

.....

O da başladı oltasını sallamaya. Yerde kazıklara bağlanmış ayrı oltaları da var.

Sallamalı olta konusunda tecrübesiz olduğu her halinden belli oluyor. Her sallayışında ipi birbirine dolanıyor adamcağızın. Bazen ipi çok uzun tutuyor, olta pantolonuna saplanıyor. Bazen de çalı çırpıya takılıp kalıyor. Başarısız olduğu her defasında:

“Hay’ anasını satıyım, seni icad idenin” diye sinirleniyor.

Oltasını hayli uzağa gayet düzgün attığı sıra yine elindeki misina ipi karışıyor, ipi açana kadar da olta dibe batıyor. Çekmeye başladı, ipin gerilmesinden hayli ağır bir şeyi çektiği belli oluyor. “Balık mola hı hoca niy bu?” diye yavaş yavaş çekti. Oltanın ucunda bağı olmayan iyice ezilmiş içinden, üzerinden çamur akan eski bir spor ayakkabısı çıktı.” Bu ne geziyosa burada” dedi, güldü. Ben de güldüm. Ayakkabıyı bir türlü oltadan kurtaramıyor, yardımcı olmaya çalışıyorum, sohbet ehli biri aslında...

Durmadan atıyorum, oltam yine ağırlaştı, sağa sola çekiyor, dibe gidiyor bazen. Çektim kenara attım bir turna ki... “Maaaşallaaah! Hoca” dedi, dondu kaldı. Kaldırıp kaldırıp atıyor kendini balık, çırpınıyor hiç durmadan, kuyruğunu yüzgeçlerini olabildiğince açıyor, açtıkça bir o kadar daha kocaman görünüyör.

“Oruçlusun ya, ben de oruçlu ossaydım.” dedi

“Abi ne alakası var?” dedim.

Durmadan “Oruçlu ossaydım” diye sallıyor oltayı.

Tekrar mis gibi bir yağmur kokusu yayıldı havaya. Bereketli geçiyor, bir tane daha sürüklemeye başladım. “Allaaah Allaaaaah! Oruçsun ya” diyip dururken ucundan düşüverdi balık.

Sonra da:

“Peeeh! Senin orucun da bir işe yaramıyormuş ki hoca, bak kaştı balık” demesin mi. İyice moralim bozuldu.

Karşı taraf iyice kararmaya başladı. Yine uzaktan gök gürültüsü geliyor bir yerlerden. Toparlanmaya çalışıyorum. Çörümşek boğazında gri ve puslu bir hava. Yavaş yavaş Hınzır Dağı kayboluyor sağanak yağışın içinde. Alnıma kocaman bir damla düşüyor, bereketin damlası bu. Yağmuru ciğerlerine kadar içmiş otların arasında gezindik iki saat. Ayakkabılarım pırıl pırıl oldu bu kez. Uzaktan yıllardır duymadığım turna sesleri de geliyor. Çok mutlu oluyorum buna. Elveda diyorum, o da oltasını sallarken yine sırtında bir yere saplamış bulamıyor, kaşınır gibi dönüp duruyor, Bindim arabaya silecek yetiştiremiyor yağmuru, araba sanki hortumla yıkıyor, ilkyazın son yağmurları bunlar. Köye de yağıyor, görüyorum. Ben köye gitmeye kalmadan yine çoktan çekip gitmiş köyden nazlı yağmur.

Yağmur hayattır, can suyudur, berekettir...yağmuru veren Allah’a şükürler olsun

SARIKAMIŞ ŞEHİTLERİ

Yıl bin dokuz yüz on dört, aralık yirmi iki,
Sarıkamış dağları, kardan geçit vermiyor,
On binlerce ordumuz, düştü Rus'un peşine
Her yer kar bembeyazdı, boran, tipi, fırtına,

Ne üstünde bir palto, ne ayakta bir çarık,
Güle güle gittiler, bu vatan evlatları,
Eksi otuz derece, buna can mı dayanır?
Titreyerek donarken, tipi boran ayazda,

Kahraman Mehmetçikler, aldılar son nefesi,
Tipiden gözler görmez, yüzlerine vurdukça,
Ecele yol olmuş Allahüekber dağları,
Yürüdüler ölüme, öldüren kış olsada,

Tek tek yere düşerken, karlı dağlar utandı,
Donarak ölmek bile, onlar için bir hazdı,
Daha nice yüzyıllar, boyu anılacaklar,
Cennette mekanları, en güzel saray olsun,

Ölüme giden yolda, buzdan askerler sanki,
Öyle bir zemheri ki, eller başa ermiyor.
Kara haber tezgeldi, çocuğuna eşine.
Yüklenmişti ordumun, sorumluluk sırtına.

Can alıcı ayazdı, eller parmaklar yarık.
Yırtık birer bez oldu, başında kalpakları.
Toprak kokan kalplerde, devleşen ruhu yanır.
Azrail geldim diyor, ecel kokan beyazda.

Şehadeteerdiler, Türk'ü, Laz'ı, Efe'si.
Parmak tetikte kalmış, kan çekilmiş dondukça.
Onlar emir kuluydu, kar örmüştü ağları.
Vatan için dediler, ben izleri solsa da.

Kahraman Mehmet için, söz konusu vatandı.
Vatanı kutsal bilip, eşsiz bir tarih yazdı.
Şehitler kervanına, toplu katılacaklar.
Ahiret hayatları, şâd olsun nur la dolsun...

Recai KÜLLÜ

BU VATAN İÇİN SARIKAMIŞ'TA ŞEHİT OLAN 90 BİN MEHMETÇİĞİMİZİ 110. ŞEHADET YILDÖNÜMÜNDE
RAHMETLE ANIYORUM...

HAYAT

Yılan misali değil hayat yerde sürünmek,
Kartal gibi yükselip şu dağlardan aşmaktır.
Zevahif gibi değil renkten renge bürünmek,
Bozkurta tehlikeli yollara dalaşmaktır.

Hürriyet, ne y r ile yürümek yağan karda
Ne yağarken altında koşturmaktır yağmurlarda;
Hayat, süngü taktığın vakit Dumlupınar'da
Ecel kızına doğru koşarak yaklaşmaktır.

Bir hayat var: Denizde yelken açmış bir gemi.
Bir hayat var: Seyretmek bir  m rde  lemi.
Her hayatın içinde yine en muhteşemi
Kruvaz r atışı altında dolaşmaktır.

Kopmuş bir gazel gibi  lemde savrularak
Zevkin peşinde koşmak mıdır varlık denen hak?
Hayat, bir kılıç gibi kınından sıyrılarak
Bozkırın ortasında niyama kavuşmaktır!

Yükselirken abide gibi çelikten g vden,
Bu varlık  leminde senin hissene düşen
Türk  lk s  uğruna çarpışırken devleşen
Kahramanlar misali yaşayıp savaşmaktır!

Ahmet Yavuz YET M

MAYINDA HER İKİ GÖZÜNÜ KAYBEDEN KAZIM YÜCEL'E

Binlerce acının içinde buldum kendimi.
İnsan bilmediği şeyleri yaşamaktan korkmuyor.
Bildiğim şeylerin hesabını topluyorum beynimde -
Ağır ağır...

Mayına bastığımda anladım:
Doğmayan güneşin,
Yanmayan yüreğin,
Akmayan gözyaşının hesabını...

Oysa parmaklarımı oynatabiliyordum usulca.
Buruk bir tebessüm oluştu yüzümde o an.
Ayaklarım sağlamdı, kollarımda bedenimde.
"Öldü!" diyorlardı benim için.
Bense inanmıştım.
Ölüm bu olsa gerek diyordum.

Ya anam, babam...
Haber verememiştım onlara!
Nasıl verebilirdim ki?

Bedenime bir el dokundu o an.
Kan grubumu soruyordu asker.
Söyledim!
Evet... evet... söyleyebildim.
Artık konuşabiliyordum.

Lakin onlarca ses duyuyordum ama
Gözlerim!..
Mayın gözlerimi almış, yüzümü parçalamıştı.

Bir insanın dünyasını,
Haince alınan gözlerimin hesabını,
Hunharca döşenen mayınların,
Beni bir başka gösteren aynaların hesabını...
Ben veremedim anne.

Bunca sorunun cevabını,
Sana hesap sormaya değil -
Yastığına baş koymaya,
Koyunda kaybolurcasına uyumaya geliyorum.

Kalabalıklar içinde yalnızlığımı adımlıyorum.
Tebessümüne daha yakın olabilmek için
Gözkapaklarını üzerime örter misin?

Anne... Anne... Anne...

Öngün YILDIRIM

YILKI: DAĞLARIN ÇAĞRISI

Bu çizim, yolkı atı figürüyle doğa ve kültür arasındaki ilişkiyi simgeler. Atın hareketi özgürlüğü ve canlılığı temsil ederken, dağların durağanlığı süreklilik ve yalnızlığı vurgular. Böylece eser, Türk kültüründe yolkının taşıdığı “doğaya dönüş” ve “özgürlük” anlamlarını çağdaş bir estetikle yeniden yorumlar.

Bir Buket Sessizlik

Sessizliğin içinde en yüksek ıgılık...Toprağa uzanan kökleriyle sessizdir artık; ne bir çağrı var dudaklarında, ne bir sitem.Sadece derin bir kabulleniş...

Bu eser, sabrın ve sessiz gücün sembolüdür. Bir kadının içsel dünyasında zamanın durduğu bir anı anlatır; beklemenin bir noktadan sonra dönüşüme, kök salmaya ve içe dönmeye evrildiği o sınır anını... Kadın, elinde tuttuğu buketle hem solmuş hem canlı çiçekleri taşır. Bu, geçmişle bugün arasındaki dengeyi simgeler. Her kırık, yeni bir ufuk olduğunu fısıldar. Kadın, toprağa uzanan kökleriyle artık beklemey; yalnızca var olur. Ve o varoluşun içinde, sessiz bir kabulleniş ve kırılmanın içinden doğan yeni bir güç vardır. Sessizlik, artık bir eksiklik değil; yeniden doğuşun sesi olmuştur.

Elif GÜRPINAR

Yansımalar

Bu görsel, doğanın dinginliğini ve simetrisini yansıtan sanatsal bir manzara kompozisyonudur.

Yansıma: Su yüzeyindeki ağaç ve gökyüzü yansımaları, görselde huzur ve denge hissi yaratır.

Renk ve Işık: Pastel tonlar ve yumuşak ışık geçişleri, sakinlik ve zamanın durduğu bir anı çağırır.

Boşluk: İnsan izinin olmaması, doğayla baş başa kalma ve içsel bir yolculuk hissi verir.

Sanatsal olarak bu kare, doğanın sade güzelliğini ve meditatif etkisini başarıyla yansıtır.

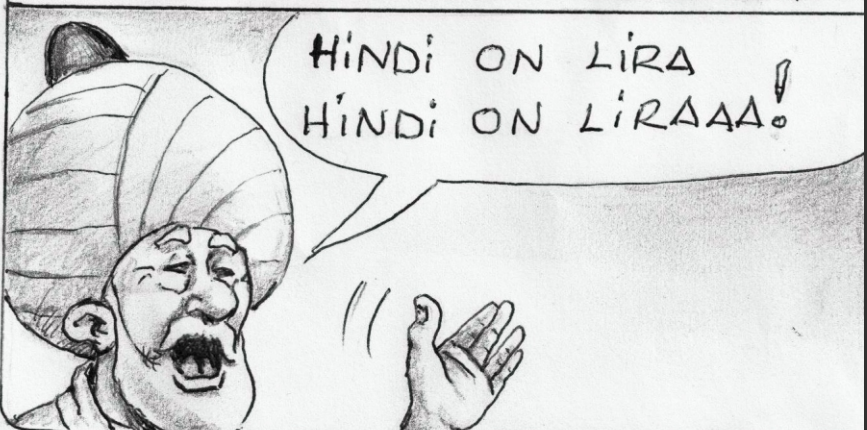
Dursun BERKOK

HOCA

NASREDDİN

4. GÜRPINAR 2025

HOCA YAŞADIĞI O GÜNLERDE İÇİNDE BULUNDUĞU TOPLUMUN DÜŞÜNCE DEN ÇOK UZAKLAŞTIĞINI FARK EDER! HATTA DÜŞÜNMEK YERİNE KONUŞMAYI BOŞ LAKIRTI YAPMAYI TERCİH EDEN BU İNSANLARA BİR DERS VERMEK MAKSADıyla, EVDEKİ HİNDİYİ KAPTIĞI GİBİ PAZARA GİDER:

PAZARDA HOCANIN ETRAFINA TOPLANAN KÖYLÜLER:

NİÇİN GÜLÜYORSUNUZ!! BAKIN ORADA
KÜÇÜCÜK KUŞ. BEŞ LİRA OLUYORDA BU
KOSKOCAMAN KUŞ! NİYE ON LİRA OLMASIN!

O KONUŞUR!
ÇOK KIYMETLİDİR

YAHU HOCA BİLMEZMİSİN
O KUŞ PAPAĞAN KONUŞUR!

YİNE ÇUVALLADIN
HOCA KOMİKSİN

YA ÖYLE Mİ!?! BAKIN O ZAMAN
BUDA DÜŞÜNÜR ... DÜŞÜNÜR!

ESSEKÇE

H. Gürpınar 2026

ABİ
CEBİM
AĞRIYOR!

LAN OĞLUM
OLMAYAN ŞEY!
AĞRIR MI.. HİÇ?

AMA EŞEK ABİ
ANLASANA YA!.. CEBİM
AĞRIYOR,
CEBİM
DİYORUM!?

ULAN KANGURU
YAVRUSUDA DEĞİLSİN Kİ,
HA!.. ŞİMDİ ANLADIM,
CEP TELEFONU MU?

AMMA YAPTIN HA!..
TUTMAYIN BENİ!
İSTE ŞİMDİ
ANIRIYORUM

HİMM!.. ŞEY!..
ESSEKOĞLU ESSEK!

ÇIKTI! MI?

EVET
EVET

EVET
EVET

EVET